

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

Paulina Banaszak-Grzechowiak¹

Kilka uwag na temat przestępstwa kradzieży tożsamości

Streszczenie

Ustawą z dnia 25 lutego 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks karny do polskiego kodeksu karnego dodano art. 190a § 2, w którym stypizowane zostało przestępstwo kradzieży tożsamości. W artykule przedstawione zostały szczegółowe informacje na temat liczby prawomocnych skazań za to przestępstwo w Polsce w latach 2011–2020. Autorka dokonała również analizy rodzaju kar, jakie na przestrzeni lat wymierzone były przez sądy za to przestępstwo. W artykule wspomniano także o nowelizacji art. 190a § 2 kodeksu karnego, która weszła w życie w dniu 31 marca 2020 r. i która polegała na podwyższeniu wymiaru kary grożącej za wskazane przestępstwo oraz na dodaniu nowych znamion strony przedmiotowej.

Słowa kluczowe

Kradzież tożsamości, prawomocne skazania, kary wymierzone za kradzież tożsamości, nowelizacja.

¹ Dr Paulina Banaszak-Grzechowiak, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości – Sekcja Prawa i Procesu Karnego, Uniwersytet Opolski, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Prawa Karnego.

1. Wprowadzenie

Ustawą z dnia 25 lutego 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks karny do kodeksu karnego dodano art. 190a, który to przepis ma obecnie następujące brzmienie: „§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. § 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego”. Aktualne brzmienie przepisu art. 190a k.k. różni się od jego brzmienia pierwotnego i jest ono wynikiem nowelizacji, która została wprowadzona ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568).

2. Uwagi ogólne na temat przestępstwa kradzieży tożsamości

Przestępstwo, które zostało stypizowane w art. 190a § 2 k.k. określane jest w doktrynie prawa karnego mianem przestępstwa kradzieży tożsamości. W literaturze zwraca się niekiedy uwagę na to, że określenie przestępstwa z art. 190a § 2 k.k. mianem przestępstwa kradzieży tożsamości nie jest określeniem adekwatnym, albowiem dane osobowe z uwagi na to, że nie są rzeczą ruchomą, nie mogą być przedmiotem kradzieży, a co więcej, w przypadku przestępstwa z art. 190a § 2 k.k. sprawca nie pozbawia pokrzywdzonego jego danych osobowych, lecz wykorzystuje je w celu wyrządzenia mu szkody majątkowej lub osobistej. Jak wskazuje A. Lach, w przypadku przestępstwa z art. 190a § 2 k.k. skojarzenie z przestępstwem kradzieży jest dość luźne, gdyż w przypadku takiego zachowania przedmiotem czynności wykonawczej nie jest przecież rzecz ruchoma, nie dochodzi także do zaboru w celu przywłaszczenia w rozumieniu art. 278 § 1 k.k. Chodzi natomiast o posłużenie się cudzymi danymi osobowymi przez osobę nieupoważnioną, przybranie

cudzej tożsamości, podszycie się pod inną osobę². Pomimo tego, że w doktrynie prawa karnego kwestionuje się czasami zasadność posługiwania się pojęciem przestępstwa „kradzieży tożsamości” w odniesieniu do czynu z art. 190a § 2 k.k., w niniejszym artykule pojęcie to będzie używane z uwagi na to, że pozwala ono w sposób krótki i zwięzły określić czyn stypizowany w komentowanym przepisie.

W ostatnim czasie kradzież tożsamości jest zjawiskiem przybierającym coraz większą skalę. Do rozwoju tego zjawiska przyczyniło się przede wszystkim powstanie społeczeństwa informacyjnego i wiążące się z nim nowe sposoby identyfikacji osób takie, jak loginy, kody, hasła dostępu, numery kart kredytowych, adresy e-mail, a także dostępność danych osobowych w systemach informatycznych³. Zdaniem M. Malessy, dane osobowe przeobraziły się obecnie w towar, któremu przypisać można określoną wartość⁴. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, a co za tym idzie, nowych technologii nieuchronnie prowadzi także do tego, że wykrycie przestępstwa kradzieży tożsamości staje się utrudnione, albowiem sprawcy wykorzystują coraz bardziej urozmaicone metody pozyskiwania danych osobowych, które powodują, że pokrzywdzony częstokroć nie zdaje sobie nawet sprawy z faktu, że doszło do popełnienia tego przestępstwa na jego szkodę⁵. Przestępstwo kradzieży tożsamości pociąga za sobą negatywne skutki dla pokrzywdzonego, a także dla obrotu gospodarczego, albowiem oprócz tego, że w znacznej części przypadków wiąże się ono z wyrządzeniem szkód majątkowych, osłabia także zaufanie do handlu elektronicznego⁶.

Jak już wspomniano na wstępie niniejszego opracowania, od dnia 31 marca 2020 r. przepis art. 190a k.k. zyskał nowe brzmienie. Pierwotne brzmienie art. 190a k.k. było następujące: „§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 2. Tej samej karze pod-

² A. L a c h, Kradzież tożsamości, *Prokuratura i Prawo* 2012, nr 3, s. 29. Podobnie M. P. Z i e m i a k, Kradzież tożsamości osoby fizycznej – wybrane zagadnienia cywilnoprawne, *Gdańskie Studia Prawnicze* 2018, s. 89.

³ K. S o w i r k a, Przestępstwo „kradzieży tożsamości” w polskim prawie karnym, *Ius Novum* 2013, nr 1, s. 64; A. M ę z i k, Rodzaje kradzieży tożsamości oraz przypadki kradzieży tożsamości w Polsce, *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego* 2013/2014, nr 21, s. 61.

⁴ M. M a l e s s a, Przestępstwo uporczywego nękania w polskim prawie karnym, *Kortowski Przegląd Prawniczy* 2016, nr 4, s. 70.

⁵ A. L a c h, *Kradzież...*, s. 30.

⁶ A. L a c h, *Kradzież...*, s. 30.

lega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego”.

Porównując brzmienie przepisu art. 190a § 2 k.k. wprowadzone ustawą z dnia 31 marca 2020 r. z jego pierwotnym brzmieniem, należy przede wszystkim zauważyć, że w wyniku komentowanej nowelizacji podwyższeniu uległa zarówno dolna, jak i górna granica kary grożącej za przestępstwo kradzieży tożsamości tak w typie podstawowym, jak i w typie kwalifikowanym. Pierwotnie karą grożącą za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie podstawowym była bowiem kara pozbawienia wolności w rozmiarze od 1 miesiąca do lat 3, zaś karą grożącą za to przestępstwo w typie kwalifikowanym była kara pozbawienia wolności od 1 roku do lat 10. Na skutek zmian wprowadzonych ustawą z dnia 31 marca 2020 r. karą grożącą za to przestępstwo w typie podstawowym stała się obecnie kara pozbawienia wolności w rozmiarze od 6 miesięcy do lat 8, zaś kara grożąca za typ kwalifikowany to kara pozbawienia wolności w rozmiarze od 2 lat do lat 12.

Choć przedmiotem niniejszego artykułu nie jest szczegółowa analiza znamion przestępstwa kradzieży tożsamości, ani też ukazanie wątpliwości interpretacyjnych, jakie pojawiają się na gruncie tego czynu zabronionego, to jednak w tym miejscu opracowania należy poczynić pewne uwagi natury ogólnej, które odnoszą się do przestępstwa kradzieży tożsamości, a ściślej do jego znamion strony przedmiotowej.

Przypomnijmy, że na gruncie poprzednio obowiązującej wersji art. 190a § 2 k.k., znamiona przestępstwa kradzieży tożsamości w typie podstawowym wypełniał ten, kto podszywając się pod inną osobę, wykorzystywał jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. Pod pojęciem wizerunku rozumie się podobiznę danej osoby pozwalającą na jej identyfikację (np. zdjęcie na portalu społecznościowym)⁷. Definicja danych osobowych zawarta była natomiast w nieobowiązującej już ustawie z dnia 19 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, a ściślej w jej art. 6 ust. 1, z którego wynikało, że w rozumieniu ustawy za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Art. 6 ust. 2. stanowił natomiast, że osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio,

⁷ K. Lipiński, (w:) J. Giezek (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, Lex.

w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne.

Na gruncie obecnie obowiązującego porządku prawnego definicja danych osobowych zawarta jest w art. 4 pkt 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych), w którym to przepisie jest mowa o tym, że „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.

Jak wskazuje M. P. Ziemiak, jako przykłady zachowań, które mogą wypełniać znamiona przestępstwa kradzieży tożsamości, w doktrynie wskazuje się m.in.: publikowanie w Internecie fałszywych lub poufnych informacji o osobie, pod którą podszywa się sprawca lub tworzenie fikcyjnych kont na portalach społecznościowych, oczerniających taką osobę, (co określane jest jako *cyberstalking*), tzw. *phishing*, tj. wszelkie próby bezprawnego pozyskania danych osobowych, np. poprzez tworzenie stron internetowych w celu nakłonienia osoby do podania swych danych lub zalogowania się, wysyłanie e-maili z prośbą o podane danych, które następnie mogą być wykorzystane przez sprawcę podszywającego się pod poszkodowanego w celu np. zawierania umów, a także zamawianie towarów i usług na koszt pokrzywdzonego⁸.

Warto podkreślić, że przestępstwo podszywania się pod inną osobę ma charakter bezskutkowy, co oznacza, że zostaje ono dokonane już z chwilą fałszywego podania się za pokrzywdzonego przy wykorzystaniu jego wizerunku, danych osobowych lub innych danych, za pomocą których jest on publicznie identyfikowany. Dla bytu przestępstwa nie ma znaczenia, czy szkoda majątkowa lub osobista, do wyrządzenia której zmierza sprawca w rzeczywistości, wystąpiła czy też nie⁹. Co więcej, w odróżnieniu od przestępstwa uporczywego nękania, stypizowanego

⁸ M. P. Ziemiak, *Kradzież tożsamości...*, s. 90.

⁹ M. Mozgawa, (w:) M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, Lex.

w art. 190a § 1 k.k., dla realizacji znamion przestępstwa kradzieży tożsamości wystarczające jest już jednokrotne zachowanie się sprawcy¹⁰. Na uwagę zasługuje również fakt, że znamion przestępstwa z art. 190a § 2 k.k. nie wyczerpuje podszywanie się pod osobę zmarłą. Jak wskazuje J. Lachowski, do znamion strony przedmiotowej tego czynu zabronionego należy działanie w celu wyrządzenia szkody majątkowej lub osobistej osobie, pod którą sprawca się podszywa, a wyrządzenie takich szkód osobie zmarłej nie jest możliwe. Z tych samych powodów, zdaniem przywołanego Autora, nie można przyjąć realizacji znamion czynu z art. 190a § 2 k.k. w przypadku podszywania się pod osobę nieistniejącą¹¹.

W toku rozważań na temat przestępstwa kradzieży tożsamości nie sposób nie wspomnieć, że w wyniku nowelizacji z dnia 31 marca 2020 r. do art. 190a § 2 k.k. dodano nowe znamię strony przedmiotowej. Skutek tych zmian jest taki, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym przestępstwa kradzieży tożsamości dopuszcza się również ten, kto podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje inne jej dane, za pomocą których osoba ta jest publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. Dane, które wykorzystuje sprawca kradzieży tożsamości nie muszą być już zatem wyłącznie danymi osobowymi. Wystarczy, że będą to dane, za pomocą których pokrzywdzony jest publicznie identyfikowany. Mogą to być zatem takie dane, którymi pokrzywdzony posługuje się np. na portalach społecznościowych, czy chociażby *nick*, którego używa on na różnego rodzaju forach, o ile oczywiście spełniony jest warunek, że dane te pozwalają na jego publiczne zidentyfikowanie.

Dodane do znamion strony przedmiotowej przestępstwa kradzieży tożsamości znamię w postaci wykorzystania przez sprawcę innych danych pokrzywdzonego, za pomocą których jest on publicznie identyfikowany jest znamieniem nieostrym, w związku z czym wykładnia tego znamienia może rodzić poważne problemy interpretacyjne.

W literaturze zwraca się uwagę na to, że już sama czynność sprawcza, z którą mamy do czynienia na gruncie przestępstwa kradzieży tożsamości, a zatem „podszywanie się pod inną osobę”, określona została w sposób nieostry, albowiem na jej określenie użyto idiomu¹². Zdaniem A. Lacha bardziej poprawne z językowego punktu widzenia i zarazem bardziej precyzyjne byłoby użycie przez ustawodawcę wyrażenia „fałszywie podaje się”, bądź też „bezprawnie używa cudzego wizerunku lub in-

¹⁰ K. Lipiński, (w:) J. Giezek (red.), Kodeks karny...

¹¹ J. Lachowski, (w:) V. Konarska-Wrzošek (red.), Kodeks karny. Komentarz, Lex.

¹² A. Lach, *Kradzież...*, s. 78.

nych danych osobowych¹³. Dodawanie zatem do analizowanego przepisu kolejnych nieostrych pojęć może wyłącznie spotęgować problemy interpretacyjne, które już wcześniej pojawiały się na gruncie przestępstwa kradzieży tożsamości oraz zwiększać ryzyko dokonywania przez organy wymiaru sprawiedliwości całkowicie dowolnych interpretacji znamion tego czynu zabronionego. Nie wydaje się zatem, aby właściwym rozwiązaniem było wprowadzenie do art. 190a § 2 k.k. dodatkowych znamion strony przedmiotowej, odnoszących się do sposobu popełnienia tego czynu.

3. Prawomocne skazania za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020

Przechodząc natomiast od rozważań na temat znamion strony przedmiotowej przestępstwa kradzieży tożsamości do zagadnień, które stanowią główny przedmiot niniejszego opracowania, należy wskazać, że w niniejszym artykule zostały przedstawione i przeanalizowane szczegółowe dane na temat prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020¹⁴, z uwzględnieniem m.in. liczby osób skazanych za ten czyn, ich płci oraz kar, które na przestrzeni lat za ten czyn były orzekane przez sądy.

Poniżej przedstawione zostały dane na temat liczby osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020.

Tabela 1. Liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości¹⁵ w latach 2011–2020.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba prawomocnych skazań	5	35	38	41	50	82	80	100	107	105

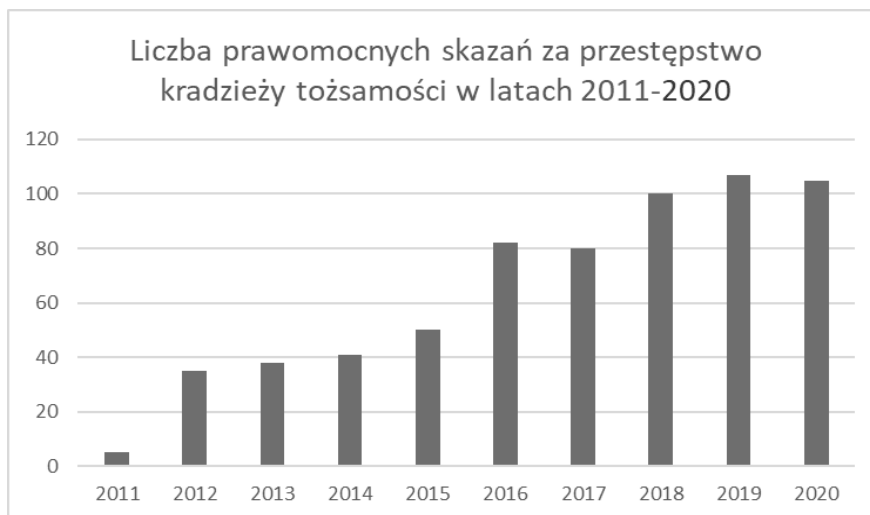
Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane zamieszczone na stronie <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/> oraz w Krajowym Rejestrze Karnym.

¹³ A. Lach, *Kradzież...*, s. 78.

¹⁴ W niniejszym opracowaniu uwzględniono dane za lata 2011–2020, ponieważ w momencie przygotowywania opracowania nie były jeszcze dostępne dane z KRK na temat liczby prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w późniejszych latach, tj. w roku 2021 oraz w roku 2022.

¹⁵ W zamieszczonych w niniejszym artykule tabelach uwzględniono zarówno skazania z art. 190a § 2 k.k., jak i z art. 190a § 3 k.k. w zw. z art. 190a § 2 k.k.

Wykres 1. Liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane zamieszczone na stronie <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/> oraz w Krajowym Rejestrze Karnym.

Z przedstawionych powyżej danych jasno wynika, że w kolejnych latach liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości stale wzrastała (z wyjątkiem roku 2017, kiedy to była ona o 2 mniejsza od liczby skazań w roku poprzednim oraz z wyjątkiem roku 2020, kiedy była ona o 2 mniejsza od liczby skazań w roku 2019). Podkreślenia wymaga fakt, że znacząco niższa w porównaniu z kolejnymi latami liczba skazań, do jakich doszło w 2011 r. jest wynikiem tego, że rok 2011 był pierwszym rokiem obowiązywania art. 190a § 2 k.k., a co więcej, należy mieć na uwadze fakt, że przepis ten wszedł w życie dopiero 6 czerwca 2011 r., a zatem niemalże w połowie roku. Z tego właśnie względu możliwe było wymierzanie kary na jego podstawie wyłącznie za czyny zabronione popełnione od 6 czerwca 2011 r. W roku 2012 liczba osób skazanych była już wyraźnie wyższa (aż o 30). W kolejnych latach liczba ta nadal rosła (z wyjątkiem 2017 r. i 2020 r.), jednakże najwyższy wskaźnik został osiągnięty w 2019 r. Łączna liczba osób skazanych prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 wyniosła 643.

Nie bez znaczenia dla liczby prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości pozostaje fakt, że przestępstwo to w typie podstawowym jest przestępstwem ściganym na wniosek pokrzywdzonego, co

oznacza, że bez złożenia wniosku przez osobę uprawnioną organy powołane w polskim porządku prawnym do ścigania przestępstw nie mogą wszcząć postępowania karnego nawet, jeśli mają one informację o tym, że do popełnienia tego przestępstwa faktycznie doszło. Nie należy w tym kontekście zapominać również o tzw. ciemnej liczbie przestępstw, a zatem tych przestępstw, o których popełnieniu organy ścigania z różnych przyczyn nie są powiadamiane.

Poniżej zamieszczone zostały dane na temat liczby prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem płci osó skazanych.

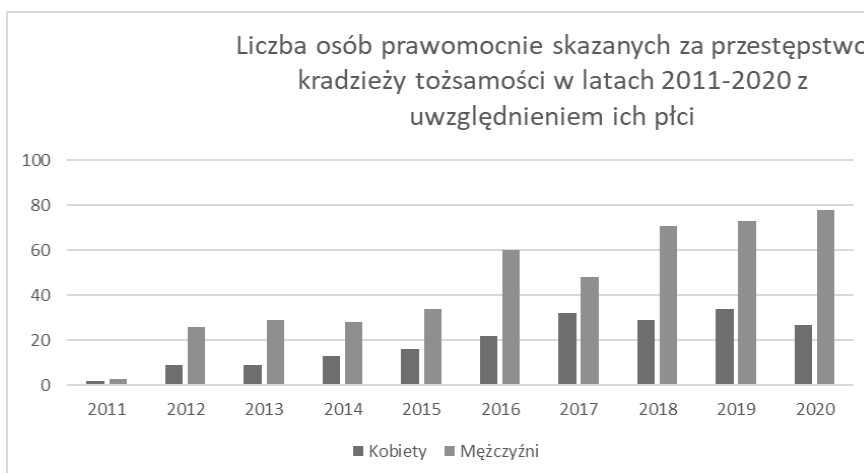
Tabela 2. Liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem ich płci.

Rok	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Liczba prawomocnych skazań	2	3	9	26	9	29	13	28	16	34	22	60	32	48	29	71	34	73	27	78

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Aby jeszcze lepiej zobrazować, jak kształtowała się liczba osób skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem ich płci, poniżej zamieszczono wykres.

Wykres 2. Liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem ich płci.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Jeśli natomiast wziąć pod uwagę odsetek mężczyzn skazanych prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości, to najwyższy poziom osiągnął on w roku 2013 (76,3%), zaś najniższy – w roku 2011 oraz w roku 2017 (po 60%). W 2012 r. odsetek ten wyniósł 74,3%, w 2014 – 68,3%, w 2015 – 68%, w 2016 – 73,2%, w 2018 – 71%, w 2019 – 68,2%, zaś w roku 2020 – 74,3%.

Dane zamieszczone powyżej prowadzą do wniosku, że na przestrzeni lat zdecydowanie częściej przestępstwa kradzieży tożsamości dopuszczali się mężczyźni. Kobiety popełniały to przestępstwo o wiele rzadziej, przy czym w kolejnych latach można zaobserwować wzrost liczby kobiet skazanych prawomocnie za kradzież tożsamości (wyjątkiem jest rok 2013 – liczba kobiet skazanych w tym roku jest taka sama jak liczba kobiet skazanych w roku 2012, rok 2018, w którym skazano 29 kobiet, tj. o 3 mniej niż w roku poprzednim oraz rok 2020, w którym skazano o 7 kobiet mniej niż w roku 2019).

4. Kary orzekane wobec sprawców przestępstwa kradzieży tożsamości

Analizując liczbę prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości, warto również przyjrzeć się temu, jakie kary na przestrzeni lat były wymierzane przez sądy za to przestępstwo.

Tabela 3. Kary orzeczone prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020.

	Grzywna		Ograniczenie wolności		Pozbawienie wolności	
	bez zawieszania	z zawieszaniem	bez zawieszania	z zawieszaniem	bez zawieszania	z zawieszaniem
2011	1	0	2	0	0	2
2012	13	0	5	0	0	17
2013	10	0	2	1	0	25
2014	11	1	5	0	3	21
2015	12	0	8	0	0	30
2016	38	0	23	0	3	18
2017	51	0	13	0	4	12
2018	51	0	27	0	7	15
2019	55	0	32	0	6	14
2020	43	0	35	0	13	14

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Przed przystąpieniem do szczegółowej analizy rodzajów kar wymierzanych wobec sprawców przestępstwa kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 r. należy wyraźnie podkreślić, że w roku 2015 miała miejsce nowelizacja art. 69 k.k. dokonana ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw. Na mocy art. 1 pkt 33 lit. a ustawy nowelizującej art. 69 § 1 k.k. zyskał następujące brzmienie: „Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa”. Zmiana ta weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 r. Przed wspomnianą nowelizacją na mocy tego przepisu było dopuszczalne warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności nieprzekraczającej 2 lat, kary ograniczenia wolności oraz kary grzywny orzeczonej jako kara samoistna, pod warunkiem, że było to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Nowelizacja z 2015 r. nie pozostała bez wpływu na to, jakie kary na przestrzeni lat były orzekane przez sądy wobec sprawców przestępstwa kradzieży tożsamości. Od momentu wejścia w życie nowych przepisów nie było już dopuszczalne wydanie wyroku warunkowo zawieszającego wykonanie kary grzywny oraz kary ograniczenia wolności, zaś warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności stało się możliwe tylko w tych przypadkach, w których kara ta została orzeczona w wymiarze nieprzekraczającym jednego roku.

Z uwagi na to, że w analizowanym przedziale czasowym brak jest tożsamyh zasad wymiaru kary, trudno o jednolitą ocenę tendencji orzecznictwa w całym analizowanym okresie, tj. w latach 2011–2020. Aby jednak wskazać na pewne prawidłowości, jakie można zaobserwować w orzecznictwie sądów, poniżej osobno zostanie przeanalizowany okres obejmujący lata 2011–2015¹⁶, osobno zaś okres obejmujący lata 2016–2020.

¹⁶ Ponieważ ustawa nowelizująca z dnia 20 lutego 2015 r. weszła w życie w dniu 1 lipca 2015 r., a zatem w połowie roku, na potrzeby niniejszej analizy dotyczącej rodzajów kar orzekanych za przestępstwo kradzieży tożsamości przyjęto, że kary orzeczone w 2015 r. były karami orzekanymi na podstawie przepisów obowiązujących jeszcze przed tą nowelizacją. Jest to pewnego rodzaju uproszczenie, jednakże wydaje się, że jest ono uzasadnione przez wzgląd na treść art. 4 § 1 k.k. oraz z uwagi na fakt, iż nawet jeśli czyn został popełniony w 2015 r., ale już po wejściu w życie ustawy nowelizującej, to mało prawdopodobne jest, aby prawomocny wyrok zapadł jeszcze w tym samym roku. Z uwagi na

Analiza danych zamieszczonych w tabeli 3 prowadzi do wniosku, że wśród kar wymierzanych za przestępstwo kradzieży tożsamości do roku 2015 zdecydowanie dominowała kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Na drugim miejscu znajdowała się natomiast kara grzywny bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, zaś na miejscu trzecim – kara ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Od 2016 r. można natomiast zaobserwować, że najczęściej wymierzaną karą stała się kara grzywny bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Na drugim miejscu należy wskazać karę ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, zaś na miejscu trzecim – karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Łączna liczba osób prawomocnie skazanych w latach 2011–2020 na karę pozbawienia wolności wyniosła 204, przy czym podkreślenia wymaga fakt, że kara pozbawienia wolności orzekana za przestępstwo kradzieży tożsamości była najczęściej karą warunkowo zawieszoną – zarówno przed nowelizacją z 2015 r., jak i po jej wejściu w życie. Spośród wszystkich 98 kar pozbawienia wolności wymierzonych w przedziale czasowym 2011–2015 aż 95 to kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, co stanowi 96,9% wszystkich kar pozbawienia wolności orzekanych w tym okresie. Kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowiły zaledwie 3,1% (w analizowanym przedziale czasowym wymierzono ich łącznie jedynie 3). Jeśli natomiast chodzi o przedział czasowy obejmujący lata 2016–2020, to należy wskazać, że również w tym okresie kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania zdecydowanie dominowała nad bezwzględną karą pozbawienia wolności. W tym przedziale czasowym orzeczono bowiem łącznie 106 kar pozbawienia wolności, z czego aż 73 to kary z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, co stanowi 68,9% wszystkich kar pozbawienia wolności orzekanych w tym okresie. Kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia ich wykonania stanowiły natomiast zaledwie 31,1% (w analizowanym przedziale czasowym wymierzono ich łącznie 33).

W tabeli znajdującej się poniżej zawarte zostały informacje na temat kar prawomocnie orzeczonych za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem płci osób, wobec których zostały one orzeczone.

powyższe, na potrzeby niniejszej analizy wszystkie skazania z 2015 r. uznano za skazania, do których doszło na podstawie przepisów obowiązujących przed nowelizacją.

Tabela 4. Kary orzeczone prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem płci osób, wobec których zostały one orzeczone.

	Grzywna				Ograniczenie wolności				Pozbawienie wolności			
	bez zawieszania		z zawieszeniem		bez zawieszania		z zawieszeniem		bez zawieszania		z zawieszeniem	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
2011	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
2012	3	10	0	0	3	2	0	0	0	0	3	14
2013	3	7	0	0	0	2	1	0	0	0	5	20
2014	4	7	1	0	1	4	0	0	0	3	7	14
2015	4	8	0	0	5	3	0	0	0	0	7	23
2016	11	27	0	0	7	16	0	0	0	3	4	14
2017	19	32	0	0	6	7	0	0	0	4	7	5
2018	14	37	0	0	11	16	0	0	0	7	4	11
2019	17	38	0	0	12	20	0	0	0	6	5	9
2020	12	31	0	0	9	26	0	0	0	6	13	8

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Łączna liczba kobiet skazanych prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w latach 2011–2015 na karę grzywny bez warunkowego zawieszania jej wykonania wyniosła 14, podczas gdy łączna liczba mężczyzn skazanych prawomocnie na tę karę w analizowanym przedziale czasowym wyniosła 33. W latach 2011–2015 na karę grzywny z warunkowym zawieszeniem jej wykonania została skazana zaledwie 1 kobieta. Nie odnotowano natomiast ani jednego skazania mężczyzny na tę karę.

Jeśli natomiast poddamy analizie przedział czasowy obejmujący lata 2016–2020, to da się zauważyć, że łączna liczba kobiet skazanych prawomocnie na karę grzywny bez warunkowego zawieszania jej wykonania wyniosła 73, zaś łączna liczba skazanych na tę karę mężczyzn wyniosła 165. Z uwagi na to, że po wejściu w życie ustawy nowelizującej z 2015 r. nie było możliwe warunkowe zawieszenie wykonania kary grzywny, w latach 2016–2020 nie doszło do orzeczenia tej kary.

Analiza zamieszczonej powyżej tabeli prowadzi także do wniosku, że w latach 2011–2015 odnotowano łącznie 11 prawomocnych skazań kobiet na karę ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszania jej wykonania. Łączna liczba mężczyzn skazanych na tę karę wyniosła dokładnie tyle samo. W tym przedziale czasowym zaledwie jedna kobieta została skazana na karę ograniczenia wolności z warunkowym zawie-

szeniem jej wykonania. Nie doszło natomiast do skazania na tę karę ani jednego mężczyzny.

W latach 2016–2020 doszło do prawomocnego skazania na karę ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania 45 kobiet oraz 85 mężczyzn. Identycznie jak w przypadku kary grzywny, również kara ograniczenia wolności nie została w tym przedziale czasowym orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania z uwagi na to, że od 1 lipca 2015 r. orzekanie takiej kary nie było już możliwe.

Jeśli natomiast wziąć pod uwagę karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, to wskazać należy, że w latach 2011–2015 nie doszło do skazania na tę karę ani jednej kobiety, zaś łączna liczba mężczyzn, wobec których kara ta została orzeczona wyniosła 3. W tym przedziale czasowym doszło natomiast do skazania 22 kobiet na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zaś łączna liczba mężczyzn skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wyniosła 73.

W latach 2016–2020 nie doszło do skazania ani jednej kobiety na bezwzględną karę pozbawienia wolności. Karę tę zastosowano natomiast wobec 26 mężczyzn. Jeśli natomiast wziąć pod uwagę karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, to w latach 2016–2020 skazano na nią 33 kobiety oraz 47 mężczyzn.

Poniżej zamieszczone zostały dane na temat udziału prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym¹⁷

¹⁷ Tytułem przypomnienia należy wskazać, że z kwalifikowanym typem przestępstwa kradzieży tożsamości mamy do czynienia wtedy, gdy następstwem tego czynu jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie. Dla zaistnienia przestępstwa kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym wystarczy, że pokrzywdzony podejmie działania polegające na targnięciu się na własne życie, niezależnie od tego, czy nastąpi śmierć, czy też nie (R. Krajewski, *Przestępstwo nękania innej osoby lub podszywania się pod inną osobę*, Przegląd Sądowy 2012, nr 5, s. 28.). Wprowadzenie typu kwalifikowanego przestępstwa kradzieży tożsamości należy zdaniem A. Lacha ocenić negatywnie. Według tego Autora, o ile zrozumiałe jest, iż podjęcie próby samobójczej może być wynikiem uporczywego nękania z art. 190a § 1 k.k., które jest rozciągnięte w czasie i istotnie narusza poczucie bezpieczeństwa pokrzywdzonego, to jednak trudno jest odnaleźć te same przesłanki przy kradzieży tożsamości. Przywołany Autor podkreśla, że skutki kradzieży tożsamości mogą być co prawda dotkliwe w sferze dóbr osobistych, czy też majątkowych, jednakże nie wydaje się, jego zdaniem, aby liczba potencjalnych najgroźniejszych przypadków i poziom ich dotkliwości uzasadniały wprowadzenie typu kwalifikowanego przestępstwa kradzieży tożsamości, zwłaszcza że sprawca może działać w celu wyrządzenia szkody majątkowej. A. Lach wychodzi z założenia, że przyjmując ten tok rozumowania, równie dobrze można byłoby wprowadzić identyczny typ kwalifikowany, kradzieży, czy oszustwa, odnoszący się do sytuacji, kiedy to pokrzywdzony, który utracił cenną dla niego rzecz albo dużą sumę pieniędzy, podejmuje

w ogólnej liczbie prawomocnych skazań za to przestępstwo w latach 2011–2020.

Tabela 5. Udział prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w ogólnej liczbie prawomocnych skazań za to przestępstwo w latach 2011–2020.

Rok	Ogólna liczba prawomocnych skazań	Liczba prawomocnych skazań za typ kwalifikowany	Procentowy udział prawomocnych skazań za typ kwalifikowany w ogólnej liczbie prawomocnych skazań
2011	5	1	20%
2012	35	0	0%
2013	38	1	2,6%
2014	41	3	7,3%
2015	50	3	6,0%
2016	82	5	6,1%
2017	80	1	1,25%
2018	100	5	5,0%
2019	107	2	1,87%
2020	105	3	2,86%

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Z informacji zawartych w zamieszczonej powyżej tabeli wynika, że największy udział prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w ogólnej liczbie prawomocnych skazań za to przestępstwo w latach 2011–2020 odnotowano w 2011 r. Wyniósł on bowiem aż 20%. Tak duży udział zaobserwowany w tym roku jest bez wątpienia związany z faktem, że ogólna liczba skazań za to przestępstwo w roku 2011 była zdecydowanie niższa od liczby skazań w kolejnych latach. Najmniejszy udział prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w ogólnej liczbie prawomocnych skazań za to przestępstwo odnotowano natomiast w roku 2017

próbę samobójczą. Ewentualna surowsza karalność mogłaby według A. Lacha być uzasadniona tylko w przypadku działania przez sprawcę w celu wyrządzenia pokrzywdzonemu szkody osobistej. (A. Lach, *Kradzież...*, s. 38.).

(1,25%). Ponad dwukrotnie wyższy udział prawomocnych skazań za typ kwalifikowany od udziału w roku 2017 zaobserwowano w 2013 r. (2,6%). W roku 2020 wyniósł on 2,86%, w roku 2019 – 1,87%, w roku 2018 – 5%, w roku 2015 – 6%, w roku 2016 – 6,1%, zaś w roku 2014 – 7,3%. Do żadnego skazania za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym nie doszło natomiast w 2012 r. Łączna liczba osób prawomocnie skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w latach 2011–2020 wyniosła 24.

Poniżej zaprezentowane zostały dane na temat prawomocnych skazań za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w latach 2011–2020 z uwzględnieniem płci osób skazanych za ten typ.

Tabela 6. Liczba osób prawomocnie skazanych za typ kwalifikowany przestępstwa kradzieży tożsamości w latach 2011–2020 z uwzględnieniem ich płci.

Rok	Liczba kobiet skazanych prawomocnie za typ kwalifikowany	Liczba mężczyzn skazanych prawomocnie za typ kwalifikowany
2011	0	1
2012	0	0
2013	0	1
2014	2	1
2015	0	3
2016	0	5
2017	0	1
2018	0	5
2019	1	1
2020	0	3

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Analiza danych zamieszczonych w przedstawionej powyżej tabeli pozwala stwierdzić, że w latach 2011–2020 doszło do prawomocnego skazania za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym zaledwie 3 kobiet (dwie kobiety zostały skazane w roku 2014, jedna w 2019), co stanowi 12,5% wszystkich osób prawomocnie skazanych za to przestępstwo w typie kwalifikowanym w analizowanym przedziale czasowym. Zdecydowana większość skazanych za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym to zatem mężczyźni. Ich liczba wy-

niosła 21, a to z kolei stanowi 87,5% wszystkich osób prawomocnie skazanych za typ kwalifikowany kradzieży tożsamości.

Informacje na temat kar orzeczonych prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w latach 2011–2020 za prezentowano w zamieszczonej poniżej tabeli.

Tabela 7. Kary orzeczone prawomocnie za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w latach 2011–2020.

	Grzywna		Ograniczenie wolności		Pozbawienie wolności	
	bez zawieszenia	z zawieszeniem	bez zawieszenia	z zawieszeniem	bez zawieszenia	z zawieszeniem
2011	0	0	0	0	0	1
2012	0	0	0	0	0	0
2013	0	0	0	0	0	1
2014	0	1	1	0	1	0
2015	0	0	0	0	0	3
2016	0	0	0	0	2	3
2017	0	0	0	0	0	1
2018	0	0	0	0	3	2
2019	0	0	0	0	1	1
2020	0	0	0	0	3	0

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Krajowego Rejestru Karnego.

Jak wynika z zamieszczonej powyżej tabeli, karą najczęściej orzekaną za przestępstwo kradzieży tożsamości w typie kwalifikowanym w latach 2011–2020 była kara pozbawienia wolności. Łączna liczba wszystkich kar pozbawienia wolności orzeczonych za to przestępstwo w analizowanym okresie wyniosła 22, co stanowi 91,7% wszystkich kar orzeczonych za typ kwalifikowany tego przestępstwa. Zauważyć również należy, że pośród kar pozbawienia wolności wymierzonych sprawcom za kradzież tożsamości w typie kwalifikowanym odnotowano 10 kar bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, co stanowi 45,5% wszystkich kar pozbawienia wolności orzeczonych za typ kwalifikowany tego przestępstwa oraz 12 kar z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (54,5%). W analizowanym przedziale czasowym wymierzono również 1 karę grzywny z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (w 2014 r.) oraz 1 karę ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (również w 2014 r.).

Jak wskazano powyżej, nowelizacja z 2015 r. nie pozostała bez wpływu na rodzaje kar orzekanych za przestępstwo kradzieży tożsamości, za

które od 2016 r. najczęściej wymierzaną karą jest kara grzywny bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Na drugim miejscu znajduje się natomiast kara ograniczenia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, zaś na miejscu trzecim – kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Spostrzeżenia na temat kar najczęściej wymierzanych sprawcom kradzieży tożsamości są niezwykle cenne przy dokonywaniu oceny propozycji ustawodawcy polegających na podwyższeniu rozmiaru kary grożącej za to przestępstwo.

Mając na uwadze to, jakie kary po nowelizacji z 2015 r. są najczęściej orzekane za kradzież tożsamości, należy jednoznacznie stwierdzić, że rozwiązanie polegające na zaostrzeniu kar grożących za przestępstwo z art. 190a § 2 k.k. nie jest rozwiązaniem właściwym. Wydaje się, że obowiązująca dotychczas wysokość ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności w wymiarze od 1 miesiąca do lat 3 była wystarczająca dla podjęcia trafnej reakcji prawnokarnej na czyn wypełniający znamiona przestępstwa z art. 190a § 2 k.k.. Jak była już o tym mowa i jak obrazuje zamieszczona powyżej tabela nr 3, nawet jeśli sądy decydowały się na wymierzenie sprawcy kary pozbawienia wolności, to zazwyczaj wykonanie tej kary było warunkowo zawieszane. Spośród wszystkich 204 osób prawomocnie skazanych w latach 2011–2020 na karę pozbawienia wolności za przestępstwo kradzieży tożsamości zaledwie 29 osób zostało skazanych na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (14,2%). Znakomita większość sprawców to zatem osoby skazane na karę pozbawienia wolności warunkowo zawieszoną. Takich osób było bowiem 175, co stanowi aż 85,8%.

Ponadto nie sposób nie zauważyć, że grożąca za omawiane przestępstwo kara pozbawienia wolności w rozmiarze od 6 miesięcy do lat 8 jest karą niewspółmiernie surową w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości tego czynu. Kara w takim samym rozmiarze grozi m.in. za przestępstwo udziału w bójce lub pobiciu, którego następstwem jest ciężki uszczerbek na zdrowiu człowieka (art. 158 § 2 k.k.), a także za typ kwalifikowany przestępstwa znęcania się, a zatem za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny (art. 207 § 1a k.k.). Choć przestępstwo kradzieży tożsamości nosi w sobie duży ładunek społecznej szkodliwości czynu, to w przypadku dwóch wskazanych wyżej tytułem przykładu przestępstw, mamy niewątpliwie do czynienia z nieporównywalnie wyższym jego stopniem. Warto jeszcze w tym miejscu przywołać przykłady czynów, za które grozi kara pozbawienia wolności w wymiarze mniejszym od kary pozbawienia wolności grożącej za kradzież tożsamości. Do prze-

stępstw tych należy m.in. przestępstwo znęcania się w typie podstawowym (art. 207 § 1 k.k.), a także przestępstwo spowodowania średniego uszczerbku na zdrowiu (art. 157 §1 k.k.). Oba te przestępstwa zagrożone są bowiem karą pozbawienia wolności w rozmiarze od 3 miesięcy do lat 5.

5. Podsumowanie

Z uwagi m.in. na okoliczność, iż nawet jeśli sądy decydują się na wymierzenie wobec sprawcy kradzieży tożsamości kary pozbawienia wolności, to najczęściej wykonanie tej kary zostaje warunkowo zawieszona, zdecydowanie negatywnie należy ocenić propozycję ustawodawcy polegającą na tym, aby na mocy ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych podwyższyć zarówno dolną, jak i górną granicę kary grożącej za przestępstwo kradzieży tożsamości tak w typie podstawowym, jak i w typie kwalifikowanym. Abstrahując od tego, że nowe zagrożenie karne za ten czyn jest zdecydowanie niewspółmierne do stopnia społecznej szkodliwości czynu, jakim jest kradzież tożsamości, wskazać należy, że zastosowany przez ustawodawcę zabieg z całą pewnością nie spełni w dostatecznym stopniu celu, jakim jest oddziaływanie prewencyjne na potencjalnych sprawców tego przestępstwa. Zaostrzenie kar grożących za poszczególne przestępstwa niekoniecznie bowiem okazuje się być skuteczną metodą zapobiegania przestępczości. W rzeczywistości nie jest bowiem tak, że sprawca przed popełnieniem czynu zabronionego sięga do kodeksu karnego i dokonuje kalkulacji odnośnie do tego, czy popełnienie tego czynu jest dla niego opłacalne przede wszystkim z uwagi na grożącą mu karę. Znakomita część sprawców przestępstw jest wręcz przekonana, że popełnione przez nich przestępstwa nigdy nie zostaną ujawnione, a oni sami nie zostaną pociągnięci do odpowiedzialności karnej. Jest tak również w przypadku przestępstwa kradzieży tożsamości, które w wielu przypadkach przybiera przecież postać zachowań realizowanych w świecie wirtualnym, który to świat stwarza pozory pełnej anonimowości i tym samym może zachęcać do podejmowania zachowań przestępczych bez względu na wysokość kary, jaką za te zachowania przewiduje kodeks karny. Nie wydaje się również, aby podwyższenie granic kary grożącej za przestępstwo kradzieży tożsamości zmieniło cokolwiek w podejściu sądów, które za to przestępstwo najczęściej orzekają przecież kary nieizolacyjne.

Być może zamiast zmieniać brzmienie art. 190a § 2 k.k. poprzez dodawanie nowych znamion, czy też podwyższanie kar grożących za przestępstwo kradzieży tożsamości, należałoby podjąć wszelkie możliwe starania zmierzające do zwiększenia wykrywalności sprawców tego przestępstwa, aby to nieuchronność kary była czynnikiem oddziałującym prewencyjnie na potencjalnych sprawców tego przestępstwa. Ponadto warto w moim przekonaniu podejmować działania o charakterze edukacyjnym ukierunkowane na społeczeństwo, które będą zwiększać świadomość na temat bezpieczeństwa udostępnianych danych i pozwolą jeśli nie całkowicie zapobiegać popełnianiu przestępstwa kradzieży tożsamości, to przynajmniej zmniejszać prawdopodobieństwo, że dane osobowe lub inne dane, za pomocą których dana osoba jest publicznie identyfikowana zostaną wykorzystane przez przestępców w celu wyrządzenia tej osobie szkody majątkowej lub osobistej.

Bibliografia

Literatura

1. Kokot R., (w:) Stefański R. A. (red.), Kodeks karny. Komentarz, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2017.
2. Krajewski R., Przestępstwo nękania innej osoby lub podszywania się pod inną osobę, Przegląd Sądowy 2012, nr 5.
3. Lach A., Kradzież tożsamości, Prokuratura i Prawo 2012, nr 3.
4. Lachowski J., (w:) Konarska-Wrzosek V. (red.), Kodeks karny. Komentarz, Lex.
5. Lipiński K., (w:) Giezek J. (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, Lex.
6. Malessa M., Przestępstwo uporczywego nękania w polskim prawie karnym, Kortowski Przegląd Prawniczy 2016, nr 4.
7. Męzik A., Rodzaje kradzieży tożsamości oraz przypadki kradzieży tożsamości w Polsce, Biuletyn Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego 2013/2014, nr 21.
8. Mozgawa M., (w:) Mozgawa M. (red.) Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, Lex.
9. Sowirka K., Przestępstwo „kradzieży tożsamości” w polskim prawie karnym, Ius Novum 2013, nr 1.
10. Ziemiak M. P., Kradzież tożsamości osoby fizycznej – wybrane zagadnienia cywilnoprawne, Gdańskie Studia Prawnicze 2018, t. XXXIX.

Strony internetowe

1. Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości/ Wydział Statystycznej Informacji Zarządczej Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/>.
2. [Http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/996CE307123D03FEC12583FA0069E8F2/%24File/3451.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/996CE307123D03FEC12583FA0069E8F2/%24File/3451.pdf).

Some remarks on the crime of identity theft

Abstract

By the Act of February 25, 2011 on the amendment to the Penal Code, Art. 190a § 2 was added to the Polish Penal Code in which the crime of identity theft was described. The article presents detailed information on the number of final convictions for this crime in Poland in 2011–2019. The author also analyzed the type of penalties imposed by the courts for this crime over the years. In addition to the considerations, the article also mentions the amendment to Art. 190a § 2 of the Penal Code, which entered into force on March 31, 2020 and which increased the penalty for the crime in question and added new features to its description.

Key words

Identity theft, final convictions, penalties for identity theft, amendment.